

Osnovna škola Kneževi Vinogradi

Glavna 44

31309 Kneževi Vinogradi

Ivana Norac, mag.informatol.

stručna suradnica knjižničarka

e-mail: ivana.nogalo@skole.hr

NOĆ KNJIGE: OBILJEŽAVANJE U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI OSNOVNE ŠKOLE

KNEŽEVI VINOGRADI

svibanj 2022.

Sažetak

Cilj ovoga rada je prikazati načine obilježavanja manifestacije Noć knjige u školskoj knjižnici Osnovne škole Kneževi Vinogradi. Manifestacija Noć knjige održava se na razini Republike Hrvatske u travnju, datumski na Dan hrvatske knjige (22. travnja) te Svjetski dan knjige i autorskih prava (23. travnja.). Noć knjige pokrenuta je 2012. godine s ciljem poticanja kulture čitanja, razgovora o važnosti i statusu knjige te uvažavanja knjige kao civilizacijskog i kulturnog doseg-a. U Noći knjige sudjeluju odgojno-obrazovne ustanove, knjižnice, ustanove u kulturi i znanosti, nakladnici, knjižare, javne i neprofitne organizacije, stručna udruženja i sva zainteresirana javnost. U školskoj knjižnici Osnovne škole Noć knjige obilježava se od 2020. godine, kada je održana u virtualnom okruženju. Ovaj rad prikazat će kako se Noć knjige može održati u virtualnom okruženju i u neposrednoj okolini, u učionici i knjižnici. Prikazat će se izvori literature koji tematski odgovaraju Noći knjige i načini obrade istih.

Ključne riječi: školska knjižnica, obilježavanja, poticanje čitanja, Noć knjige

1. Uvod

Noć knjige se obilježava na razini Republike Hrvatske od 2012. godine, a 2014. godine obilježavanju se pridružuju Slovenija i Crna Gora. To je projekt povodom Svjetskog dana knjige i autorskih prava koji se obilježava 23. travnja i povodom Dana hrvatske knjige koji se obilježava 22. travnja. Naime, 22. travnja simboličan je datum. Na taj dan 1616. godine umrli su književnici Miguel de Cervantes, William Shakespeare i Inca Garcilaso de la Vega. Glavna skupština UNESCO-a je 1995. godine obljetnicu smrti velikana svjetske književnosti proglašila Svjetskim danom knjige i autorskih prava. UNESCO je proglašenjem Svjetskoga dana knjige pozvao čitatelje, autore, prevoditelje, izdavače, nastavnike knjižničare, javne institucije, medije, organizacije da promiču knjigu, čitanje, izdavaštvo uz zaštitu autorskih prava. U hrvatskoj povijesti 22. travanj 1501. godine je dan kada je Marko Marulić, hrvatski književnik, dovršio ep Judita. Dan hrvatske knjige, 22. travanj, je odlukom Sabora Republike Hrvatske proglašen 1996. Inicijativom Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore, udruge Knjižni blok – Inicijativa za knjigu, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Knjižnica grada Zagreba, portala Moderna vremena, Udruge za zaštitu prava nakladnika nastaje Noć knjige. Obilježavanju se pridružuje i Hrvatska udruga školskih knjižničara (HUŠK), a sudjelovati mogu odgojno-obrazovne ustanove, ustanove znanosti i kulture, knjižnice, nakladnici, knjižari i sva zainteresirana javnost. Noć knjige je financijski podržana od strane Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Grad Zagreb i Udruga za zaštitu prava nakladnika – ZANA.

2. Program Noći knjige

Obilježavanju Svjetskoga dana knjige i autorskih prava te Dana hrvatske knjige mogu se pridružiti svi: knjižnice, ustanove u kulturi i znanosti, odgojno-obrazovne ustanove, knjižari i nakladnici, udruge i organizacije, stručna udruženja i sva zainteresirana javnost. Sudjelovanje u Noći knjige se ne naplaćuje, a svim prijaviteljima, odnosno lokacijama u kojima se održava program, dostavlja se promotivni materijal (plakati, straničnici). Program za Noć knjige prijavljuje se putem mrežne stranice, odnosno obrasca na mreži. Nakon registracije na portal, u obrazac se unosi lokacija događaja, vrijeme početka i završetka te tijek događanja (radnja). Prijavitelj u obilježavanju Noći knjige može prijaviti izložbu, radionicu, razgovor s autorom, prodajnu akciju, slušaonicu priča i audio knjiga, literarne natječaje...a nakon završetka događanja prijavitelj može priložiti osvrt i fotografije.

3. Noć knjige u školskoj knjižnici Osnovne škole Kneževi Vinogradi

U školskoj knjižnici Osnovne škole Kneževi Vinogradi Noć knjige obilježava se od 2020. godine raznim programima: čitaonice, radionice, izložbe.

3.1. 2020.: Knjige koje su mijenjale svijet

Noć knjige u središte obilježavanja stavlja određenu temu. 2020. godine, kada se obilježavanju Noći knjige pridružila školska knjižnica Osnovne škole Kneževi Vinogradi, tema je bila Knjige koje su mijenjale svijet. Tema pokriva pitanja poput inspiracije koju nude knjige, utjecaj i snaga knjige u promjenama, nadahnuće koje knjige nude te kako knjiga utječe na čovjeka. Tada je, u virtualnom okruženju pomoću alata za komunikaciju Zoom, održana čitaonica nazvana Naše vrijeme u ovo vrijeme. Čitaonici su se pridružili učenici viših razreda s učiteljicama Hrvatskoga jezika. Pod vodstvom školske knjižničarke čitale su se priče Sanje Pilić iz zbirke Nemam vremena. Nakon čitanja, učenici su razgovarali o vremenu u kojem živimo, prijateljstvu, odnosu prema globalnoj pandemiji. Zapažanja su izrazili na virtualnom panou u alatu Padlet.

3.2. 2021.: Ljekovite knjige

2021. godine tema Noći knjige bila je Ljekovite knjige, a program u organizaciji školske knjižnice nazvan je Noć knjige i moć riječi. Održan je u suradnji s učiteljicama Hrvatskoga jezika i učenicima viših razreda. Učenici su razmišljali i zapisivali načine na koje knjiga može pomoći čovjeku u životnim situacijama, na koje načine mu može pomoći da raste te su smislili vlastite programe za poticanje čitanja. Čitali su priču Sretna priča autorice Mile Željeznak te razgovarali o sreći i dobrom raspoloženju. Meditativnu slikovnicu Ovdjezemska učenicima je naglas pročitala knjižničarka. Na temelju teksta o ciljevima iz knjige Teen psiha: priručnik za tinejdžere autorica Dubravke Miljković i Majde Rijavec učenici su izrađivali stihove u tehniči „blackout“. Tehnika „blackout“ podrazumijeva čitanje teksta i flomasterom ili markerom zamračivanje dijelova teksta kako bi se dobila pjesma u formi slobodnoga stiha. Nastali radovi izloženi su u izložbenom prostoru u školskoj knjižnici.

3.3. 2022.: Knjiga kao prostor slobode

Godine 2022. označava se 100. obljetnica rođenja velike hrvatske pjesnikinje Vesne Parun. Tim povodom u knjižnici je održana radionica Lov na blago. Učenici petih razreda su kroz motive pjesama iz zbirke Kukljo, Mukljo, Tanana i Glog u zadani vremenskom roku (25 minuta) u zagonetkama pronašli četiri crvena pera i tako osvojili škrinju s blagom. Motiv crvenoga perja izabran je zbog maskote Noći knjige koji u šeširu ima zataknuto crveno pero. U prostoru knjižnice sakrivena su četiri pera, u ovom slučaju iza poticajnih plakata na zidu u knjižnici.

Na panou su postavljene siluete četiri pera. Kako se koje pero pronađe, tako ga učenici zakače na siluetu. Kada su sve četiri pera pronađena i postavljena na pano, učenici otvaraju škrinju s blagom. Učenike se podijeli u četiri grupe. Svaka grupa ima za cilj pronaći jedno pero. Na stolu se nalaze dva QR koda: jedan otvara obrazac, a drugi zaključanu datoteku u formatu .pdf. Obrazac je izrađen u alatu MS Forms i sastoji se od pitanja vezana uz Noć knjige. Nakon točnog rješavanja svih pitanja, otvara se pozdravna poruka na kraju obrasca koja otkriva lozinku za otključavanje zaključane datoteke u formatu .pdf. Datoteka sadrži pjesmu Vesne Parun iz zbirke Kukljo, Mukljo, Tanana i Glog (Miris dobrote, Miki prede, Mačja ljubomora, Modri prozor). Zatim, pred učenicima na stolu također su dvije omotnice: jedna sadrži rješenje za nastavak dalje, dok druga ne sadrži ništa (proizvoljno, može se učenicima dati po jedan „život“ ili „pomoć“ i te u pogrešnu omotnicu postaviti obavijest „Ovdje nema ništa. Izgubili ste život.“ kako bi igra bila izazovnija). Na omotnici koja vodi dalje napisano je nekoliko motiva iz pjesme, dok na drugoj omotnici pišu motivi koji u zadanoj pjesmi ne postoje. Učenici čitaju pjesmu na zaslonu tableta ili mobitela te metodom eliminacije zaključuju koju omotnicu treba otvoriti. U točnoj omotnici nalazi se labirint s tri izlaza. U središtu labirinta je ilustracija mačke (mačka kao motiv u zbirci koja se obrađuje), a ima tri izlaza. Na kraju svakog izlaza ilustracija je motiva iz svake od četiri pjesme (svaka grupa ima različitu pjesmu). Isti motivi nalaze se na tri sljedeće omotnice, od koje samo jedna vodi dalje. Nakon rješavanja labirinta, čiji točan izlaz vodi do motiva koji odgovara točnoj omotnici, učenici otvaraju omotnicu. U njoj se nalazi tekst o životu i djelu književnice Vesne Parun kojeg učenici čitaju. Na poleđini lista nalazi se umanjena fotografija plakata iza kojeg se nalazi crveno pero. Učenici promatraju neposredno okruženje te zaključuju gdje moraju doći. Škrinja s blagom sadrži priču i slatkiše. Proizvoljno, škrinja se može zaključati te se učenicima može zadati još zadatka kojima će doći do ključa ili šifre za otključavanje. Za dodatan poticaj dobro je izložiti plakate Noći knjige te koristiti vizualni identitet Noći kroz materijale u radionicu.

S učenicima viših razreda provedena je radionica o zabranjenim knjigama i slobodi. Nakon razgovora o slobodi i što sve ona podrazumijeva, učenicima se prezentiraju zadatci na prezentaciji. Zadatci su u obliku niza po 3 motiva (fotografija, ilustracije) s asocijacijom na pojedini naslov koji je u određenom trenutku u svijetu bio zabranjen za čitanje. Radi se o naslovima za djecu i mlade. Učenici moraju pogoditi o kojoj se knjizi radi. Zatim, učenike se upoznalo s pojmom izreke, narodna mudrost te knjigama koje ih okupljaju. Potom, svaki učenik je izabrao izreke te ih ilustrirao. Svi radovi izloženi su u izložbenom prostoru škole.

4. Važnost obilježavanja

Jedna od temeljnih zadaća školske knjižnice je kulturna i javna djelatnost, a ovakvim obilježavanjem knjižnica ju ostvaruje kroz neposredan odgojno-obrazovni rad s učenicima, provodeći tako međupredmetnu teme gdje se ostvaruju ishodi vrijednosti učenja, iskazivanje interesa za različita područja, ostvarivanje dobre komunikacije s drugima i suradnje, razvijanja slike o sebi, upravljanja emocijama i ponašanjem, razvijanja osobnim potencijalima te razvijanje kulturnog i nacionalnog identiteta.

5. Zaključak

Obilježavanja su važan dio školskoga kurikuluma i učenicima znanje predstavljaju na zanimljiv način. Školska knjižnica Osnovne škole Kneževi Vinogradi svojim prostorom i opremom omogućava provođenje različitih tematskih radionica povodom obilježavanja s naglaskom na obilježavanja vezana uz knjigu i čitanje. Manifestacija Noć knjige knjižnici daje dodatan povod i motivaciju za promicanje čitanja, ljubavi prema knjizi te razgovoru o pisanoj riječi na višoj razini.

Literatura

1. Miljković, Dubravka; Rijavec, Majda. Teen psiha: priručnik za tinejdžere. Zagreb: Profil, 2014.
2. O Noći knjige. URL: <https://nocknjige.hr/tekstx.php?k=50&id=16> (pristupljeno 6.5.2022.)
3. Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu Osobni i socijalni razvoj za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html (pristupljeno 6.5.2022.)
4. Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu Učiti kako učiti za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html (pristupljeno 6.5.2022.)
5. Pilić, Sanja. Nemam vremena. Zagreb: Alfa, 2007.
6. Poziv na sudjelovanje u Noći knjige 2022. URL: <https://nocknjige.hr/tekstx.php?id=72&k=49> (pristupljeno 6.5.2022.)
7. Vučković, Tamara; Kolanović, Dubravka. Ovdjezemska. Split: Harfa, 2018.